ԵԴ/1860/01/21
(ՀԿԴ/0047/01/22)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ԸՆԴԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

18 մարտի 2024 թվական քաղաք Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահ Լիլիթ Թադևոսյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի նախագահին փոխարինող Արթուր Պողոսյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի հակակոռուպցիոն պալատի նախագահ Արթուր Դավթյանս, ուսումնասիրելով թիվ ԵԴ/1860/01/21 (ՀԿԴ/0047/01/22) քրեական վարույթի ընդդատության հարցը լուծելու համար ՀՀ Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու մասին Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանի՝ 2024 թվականի մարտի 1-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի Ն Ք

<u>Վարույթի դատավարական նախապատմությունը</u>.

1. 2021 թվականի դեկտեմբերի 21-ին Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանում ստացվել է թիվ 59109821 (ԵԴ/1860/01/21) քրեական գործն ըստ մեղադրանքի՝ Արմեն Բագրատի Սմբատյանի՝ 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի (այսուհետ՝ ՀՀ քրեական

օրենսգիրք) 190-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով և Գոռ Համլետի Դավթյանի՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 190-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով:

2021 թվականի դեկտեմբերի 23-ին թիվ ԵԴ/1860/01/21 քրեական գործն ընդունվել է վարույթ և 2022 թվականի հունվարի 5-ին որոշում է կայացվել դատական քննություն նշանակելու մասին:

1.1. 2022 թվականի հունիսի 15-ին թիվ ԵԴ/1860/01/21 քրեական գործը վերամակագրվել է դատավոր Ս.Գզոգյանին և 2022 թվականի հունիսի 15-ին ընդունվել է վերջինիս վարույթ:

2022 թվականի սեպտեմբերի 2-ին որոշում է կայացվել քրեական գործն ըստ ընդդատության Հակակոռուպցիոն դատարան ուղարկելու մասին:

1.2. Հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի սեպտեմբերի 7-ին որոշում է կայացրել թիվ ՀԿԴ/0047/01/22 (ԵԴ/1860/01/21) քրեական գործը վարույթ ընդունելու մասին:

Հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի սեպտեմբերի 8-ին որոշում է կայացրել քրեական գործի վարույթը վերսկսելու մասին:

2. Հակակոռուպցիոն դատարանը 2024 թվականի փետրվարի 21-ին որոշում է կայացրել թիվ ՀԿԴ/0047/01/22 քրեական գործն ըստ ընդդատության Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարան փոխանցելու մասին:

3. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանը 2024 թվականի մարտի 1-ին որոշում է կայացրել թիվ ԵԴ/1860/01/21 (ՀԿԴ/0047/01/22) քրեական վարույթի ընդդատության հարցը լուծելու համար Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու մասին:

4. Քրեական վարույթը Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2024 թվականի մարտի 6-ին:

<u>Ընդդատության հարցը լուծելու համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.</u>

5. Նախաքննության մարմնի՝ 2021 թվականի դեկտեմբերի 14-ի որոշմամբ Արմեն Բագրատի Սմբատյանը ներգրավվել է որպես մեղադրյալ և նրան

մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 190-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով հանրորեն վտանգավոր այն արարքի համար, որ *«նա հանդիսանալով «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի և համագործակցության հայկական ընկերություն» հասարակական կազմակերպության (այսուհետ՝ ՀԿ) նախագահ, նախագահության անդամ, ՀԿ-ի կողմից հիմնադրված «ԱՕԿՍ» ՍՊ ընկերության տնօրեն Գոռ Դավթյանի, ՀԿ-ի առաջին փոխնախագահ Համլիկ Պողոսյանի, վերջինիս հարս՝ օֆշորային գոտում՝ Բրիտանական Վիրջինյան կղզիներում գրանցված «Օշըն Փըսիֆիք Գլոբըլ Փրոփըրթիզ Լիմիթիդ» ԲՎԿ ընկերության տնօրեն Ֆրանչեսկա Կուտրուպի հետ խմբի կազմում նախնական համաձայնությամբ և համակատարմամբ ՀԿ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող առանձնապես խոշոր չափերի գույքի՝ հանցավոր գործունեության արդյունքում ստացված Երևան քաղաքի Արովյան 3 հասցեում գտնվող 526.9 քմ. մակերեսով շենքի և 0,0467 հա մակերեսով հողամասի ծագման աղբյուրն ու պատկանելիությունը թաքցրել և խեղաթյուրել է ձևական գործարք կատարելու՝ Սարգիս Մարտիրոսյանի անվամբ այն փոխանցելու՝ օտարելու եղանակով, որից հետո նշված գույքը փոխարկել է՝ գույքի նկատմամբ իրավունքները վաճառելով՝ Գագիկ Սայադյանին :*

Այսպես՝

ՀՍՍՌ մինիստրների սովետի 1955թ. նոյեմբերի 24-ի թիվ 699 կարգադրությամբ Երևան քաղաքի Արովյան 3 հասցեում գտնվող շենքը փոխանցվել է «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի հայկական ընկերություն» հասարակական կազմակերպության հաշվեկշռին:

1990 թվականի սեպտեմբերի 10-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական սեփականության մասին» ՀՀ օրենքի դրույթների համաձայն ՀՀ տարածքում գտնվող բոլոր պետական ձեռնարկությունների, միավորումների, հիմնարկների և կազմակերպությունների ունեցվածքը ՀՀ սեփականությունն է:

1992 թվականի հուլիսի 30-ին նշված ընկերության նախագահության կոլեկտիվ դիմումի հիման վրա՝ ՀՀ արդարադատության նախարարության կոլեգիայի որոշմամբ կրկին գրանցվել է «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային

կապի և համագործակցության հայկական ընկերություն» հասարակական կազմակերպությունը:

2001 թվականի հուլիսի 03-ին ՀՀ ԿԱ ԱԳԿՊԿ «Կենտրոն» տարածքային ստորաբաժանման պատասխանատու պաշտոնատար անձինք կատարել են ք.Երևան, Արովյան 3 հասցեում գտնվող անշարժ գույքի նկատմամբ նորաստեղծ՝ «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակույթի կապի և համագործակցության հայկական» ընկերության իրավունքի գրանցում և թիվ 613909 վկայականում ի սկզբանե պետական սեփականություն նշված լինելու պայմաններում «պետական սեփականություն» գրառման և 1056,19 քմ հասարակական շինության ու 0,07945 հա բնակավայրերի նպատակային նշանակության հողամասի անհատույց օգտագործման իրավունքի տեսակի գրառումներում «պետական» բառերը, առանց ստորագրության, կնիքի և հիմնավորումների, գծիկով ջնջվել են և պետական գույքը դարձվել է մասնավոր: Իրավունքների պետական գրանցման համար հիմք է ընդունվել ՀՍՍՌ մինիստրների սովետի՝ 1955 թվականի նոյեմբերի 24-ի թիվ 699 կարգադրությունը, հաշվեկշռային արժեքի վերաբերյալ ընկերության նախագահի 2001 թվականի հունիսի 22-ի թիվ Ա-97 գրությունը և Երևանի քաղաքապետի՝ անհատույց օգտագործման իրավունքով հողհատկացման վերաբերյալ 2001 թվականի մայիսի 7-ի թիվ 456 որոշումը:

2001 թվականի Երևանի քաղաքապետի թիվ 456 որոշմամբ՝ շենքի զբաղեցրած հողատարածքը անհատույց մշտական օգտագործման իրավունքով տրվել է հասարակական կազմակերպությանը: ՀՀ կառավարության 2004թ. հոկտեմբերի 7-ի թիվ 1616 որոշմամբ՝ «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի հայկական ընկերություն» հասարակական կազմակերպության հաշվեկշռում գտնվող Երևան քաղաքի Արովյան 3 հասցեում գտնվող շենքն ընդգրկվել է ՀՀ պատմամշակութային հանրապետական հուշարձանների ցանկում, որի արդյունքում շենքի զբաղեցրած հողամասը ներառվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 60-րդ հոդվածի սահմանափակումների ցանկում:

Դրանից հետո, նշված ՀԿ-ի դիմումի հիման վրա, Երևանի քաղաքապետի 2004թ. դեկտեմբերի 01-ի թիվ 2288-Ա որոշմամբ, Արովյան 3 հասցեի 794.5 քմ

մակերեսով հողամասը բաժանվել է 467.0 քմ և 327.5 քմ մակերեսներով երկու առանձին գույքային միավորների: 2004թ. դեկտեմբերի 17-ին ՀԿ-ի և Երևանի քաղաքապետարանի միջև կնքվել է հողամասի անհատույց մշտական օգտագործման պայմանագիր, որով արգելվել է հողամասի անհատույց մշտական օգտագործման իրավունքն այլ անձի փոխանցելը կամ զիջելը, երրորդ անձանց օգտագործման իրավունքով տրամադրելը, ինչպես նաև հողը կամ դրա նկատմամբ գույքային իրավունքները գրավ դնելը կամ ներդնելը այլ իրավաբանական անձի կանոնադրական կապիտալում:

Հասմիկ Պողոսյանը, 2006 թվականի մայիսից զբաղեցնելով ՀՀ մշակույթի և երիտասարդության հարցերի նախարարի, միաժամանակ Արմեն Սմբատյանի նախագահությամբ գործող ՀԿ-ի փոխնախագահի պաշտոնները, հանդիսանալով պաշտոնատար անձ, ի պաշտոնե, քաջատեղյակ լինելով ՀՀ կառավարության 2004թ. հոկտեմբերի 7-ի թիվ 1616 որոշմամբ «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի հայկական ընկերություն» հասարակական կազմակերպության հաշվեկշռում գտնվող Երևան քաղաքի Աբովյան 3 հասցեում գտնվող շենքը ՀՀ պատմամշակութային հանրապետական հուշարձանների ցանկում ընդգրկված լինելու և դրա զբաղեցրած հողամասը ՀՀ հողային օրենսգրքի 60-րդ հոդվածի սահմանափակումների մեջ ներառված լինելու հանգամանքի մասին, որի մասին որպես «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային համագործակցության հայկական» հասարակական կազմակերպության նախագահ քաջատեղյակ է եղել նաև Արմեն Սմբատյանը, Երևանի քաղաքապետարանի իրավասու պաշտոնատար անձանց միջոցով ի պատասխան իր հարցմանը ստացել է քննարկվող հողամասը ՀՀ հողային օրենսգրքի 60-րդ հոդվածի սահմանափակումների մեջ ընդգրկված չլինելու մասին իրականությանը չհամապատասխանող կեղծ գրություն, որի հիման վրա հիշյալ անշարժ գույքի նկատմամբ 2008 թվականի մայիսի 30-ին ՀՀ ԿԱ ԱԳԿՊԿ-ում գրանցվել է հասարակական կազմակերպության սեփականության իրավունքը:

Արմեն Սմբատյանը հանդիսանալով ՀԿ նախագահ, ՀԿ նախագահության անդամ Գոռ Դավթյանի և փոխնախագահ Հասմիկ Պողոսյանի հետ խմբի կազմում նախնական համաձայնությամբ, ՀԿ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող

առանձնապես խոշոր չափերի գույքը՝ հանցավոր գործունեության արդյունքում ստացված Երևան քաղաքի Արովյան 3 հասցեում գտնվող 526.9 քմ. մակերեսով շենքը և 0.0467 հա մակերեսով հողամասը իրենց սեփականությունը դարձնելու, դրա հանցավոր գործունեության արդյունքում ստացված լինելը, ծագման աղբյուրը և պատկանելիությունը թաքցնելու և խեղաթյուրելու նպատակով 2011 թվականի սեպտեմբերի 26-ին ՀԿ-ի խորհրդի որոշմամբ հիմնադրել են «ԱՕԿՍ» ՍՊ ընկերությունը, որի տնօրեն են ընտրել Գոռ Դավթյանին, ով և ձեռնամուխ է եղել ՀԿ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող գույքը նորաստեղծ «ԱՕԿՍ» ՍՊ ընկերության կանոնադրական կապիտալում ներդնելու գործընթացը կազմակերպելուն: Այդ նպատակով վերջինս «Տիգրիս» ՍՊ ընկերության հետ կնքված գնահատման պայմանագրի հիման վրա պատվիրել և ստացել է գույքի արժեքի վերաբերյալ ակնհայտ կեղծ բովանդակությամբ գնահատման հաշվետվություն: Այնուհետև Գոռ Դավթյանը, Հասմիկ Պողոսյանի և Արմեն Սմբատյանի հետ 2011 թվականի հոկտեմբերի 18-ին ՀԿ-ի նախագահության նիստի արձանագրության հիման վրա կազմել են քաղվածք, որի մեջ հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված գույքի օրինականացման գործընթացը թաքցնելու նպատակով խորհրդի անդամներին չեն ներկայացրել նշված գույքը որպես ավանդ ներդնելու և դրա այլ մանրամասների մասին: Նշված արձանագրության հիման վրա 2011 թվականի նոյեմբերի 22-ին ՀԿ-ին պատկանող Երևան քաղաքի Արովյան 3 հասցեում գտնվող, «Տիգրիս» ՍՊ ընկերության կողմից 201.000.000 ՀՀ դրամ գնահատված արժեքով գույքը որպես ավանդ ներդրել են «ԱՕԿՍ» ՍՊ ընկերության կապիտալում՝ ավանդի չափով ավելացնելով կանոնադրական կապիտալը և այն սեփականության իրավունքով գրանցելով «ԱՕԿՍ» ՍՊ ընկերության անունով:

Որից հետո Գոռ Դավթյանը, Հասմիկ Պողոսյանի և Արմեն Սմբատյանի հետ 2011 թվականի դեկտեմբերի 30-ին կազմել են ՀԿ-ի նախագահության նիստի արձանագրություն, որի մեջ հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված գույքի օրինականացման գործընթացը թաքցնելու նպատակով խորհրդի անդամներին չեն ներկայացրել նշված գույքը Հասմիկ Պողոսյանի հարսի անվամբ օֆշորային գոտում բացված կազմակերպությանը փոխանցելու իրական հանգամանքները՝ ներառյալ գործարքի արժեքը, որի հիման վրա 2012 թվականի հունիսի 27-ին ընկերությանը

պատկանող «ԱՕԿՍ» ՍՊԸ-ի 100 տոկոս բաժնեմասը 550.000 ԱՄՆ դոլար գումարով՝ գույքի հանցավոր ծագման աղբյուրը թաքցնելու նպատակով ձևական գործարքով փոխանցել՝ օտարել են օֆշորային գոտում՝ Բրիտանական Վիրջինյան կղզիներում գրանցված Ֆրանչեսկա Կուտրուպին պատկանող «Օշըն Փըսիֆիք Գլոբըլ Փրոփըրթիզ Լիմիթիդ» ԲՎԿ ընկերությանը, ով պայմանագրի 2.2 կետի համաձայն ստանձնել է 550.000 ԱՄՆ դոլար գումարը մաս-մաս վճարելու՝ 2012 թվականի հոկտեմբերի 1-ին 275 հազար ԱՄՆ դոլար, իսկ մնացած գումարը մինչև 01.04.2013թ. պարտավորություն, որը սակայն չի կատարել:

Գոո Դավթյանը ՀԿ-ի հաշվեհամարին իբրև ՍՊԸ-ի 100 տոկոս բաժնեմասի վաճառքից ստացված գումար, կատարված գործարքի օրինական պատրանք ստեղծելու նպատակով առձեռն՝ մինչև 2012 թվականի հոկտեմբերի 1-ին փոխանցել է 84 միլոն 200 հազար դրամ, իսկ սույն քրեական գործի հարուցումից հետո՝ 2020 թվականի հոկտեմբերի 7-ից մինչև 2020 թվականի հոկտեմբերի 9-ը թվով երեք գործարքով ՀԿ-ի հաշվեհամարին մուրքագրել է 143.000.000 ՀՀ դրամ:

Այնուհետև, իրենց հանցավոր համագործակցությունն ավարտին հասցնելու, ՀԿ-ին պատկանող գույքի հանցավոր՝ ճանապարհով ստացված իրենց մասնաբաժինների ապօրինի ծագումը և պատկանելիությունը թաքցնելու և խեղաթյուրելու դիտավորությամբ խմբի կազմում նախնական համաձայնությամբ կատարել են մի շարք ձևական գործարքներ՝ փոխարկելով և փոխանցելով նշված գույքը, այն է. Արմեն Սմբատյանը նշված գույքի իր 50 տոկոս բաժնեմասի հանցավոր ծագումը և պատկանելիությունը թաքցնելու նպատակով 2014 թվականի մարտի 20-ին ձևական գործարքի արդյունքում «Օշըն Փըսիֆիք Գլոբը Փրոփըրթի Լիմիթիդ» ընկերությունից Ֆրանչեսկա Կուտրուպի հետ նախնական համաձայնությամբ փոխանցել, օտարել է իր մտերիմ ընկեր Սարգիս Մարտիրոսյանին, իսկ հետագայում՝ 2015 թվականի դեկտեմբերի 10-ին, գույքն օրինական դարձնելու գործընթացն ավարտին հասցնելու նպատակով փոխարկել՝ օտարել է այն իր մեկ այլ ընկեր Գագիկ Սայադյանին՝ այդ կերպ տիրացել ապօրինի ծագում ունեցող գույքի փոխարկումից ստացված 100.525.000 ՀՀ դրամ եկամուտին: Գոո Դավթյանը վերոգրյալ գույքի հանցավոր ծագումը և պատկանելիությունը թաքցնելու և խեղաթյուրելու նպատակով, հանդիսանալով 25 տոկոս բաժնեմասի

իրական շահառու, բաժնեմասի գնման պահին իրեն հայտնի լինելով, որ այն ստացվել է հանցավոր գործունեության արդյունքում, «Օշըն Փըսիֆիք Գլոբըլ Փրոփըրթիզ Լիմիթիդ» ընկերությունից ձեռք է բերել այն՝ գրանցելով մոր՝ Ադելա Ստեփանյանի անվամբ:

Սույն գործողությունների արդյունքում Արմեն Սմբատյանը վերջնականապես հաստատել է իր սեփականության իրավունքը ՀԿ-ին պատկանող գույքի փոխարկման արդյունքում ստացված գումարի նկատմամբ:

Արդյունքում՝ նշված գույքի իրական շահառուներին թաքցնելու և այն բարեխիղճ գնորդների կողմից ձեռք բերված լինելու պատրանք ստեղծելու նպատակով 2014 թվականի մարտի 20-ին ընկերության 100 տոկոս բաժնեմասից 50 տոկոսը՝ 100.525.000 ՀՀ դրամով իբրև վաճառվել է Արմեն Սմբատյանի ընկեր Սարգիս Մարտիրոսյանին, իսկ 25 տոկոս բաժնեմասը՝ 50.0262.500 ՀՀ դրամով «ԱՕԿՍ» ՍՊ ընկերության տնօրեն Գոռ Դավթյանի մայր Ադելա Ստեփանյանին (…)»[1]:

5.1. Նախաքննության մարմնի՝ 2021 թվականի դեկտեմբերի 14-ի որոշմամբ Գոռ Համլետի Դավթյանը ներգրավվել է որպես մեղադրյալ և նրան մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 190-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով հանրորեն վտանգավոր այն արարքի համար, որ *«նա հանդիսանալով «Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային համագործակցության հայկական ընկերություն» հասարակական կազմակերպության (այսուհետ՝ ՀԿ) նախագահության անդամ, ինչպես նաև նույն ՀԿ-ի կողմից հիմնադրված «ԱՕԿՍ» ՍՊ ընկերության տնօրեն, ՀԿ-ի նախագահ Արմեն Սմբատյանի և առաջին փոխնախագահ Հասմիկ Պողոսյանի, վերջինիս հարս՝ օֆշորային գոտում՝ Բրիտանական Վիրջինյան կղզիներում գրանցված «Օշըն Փըսիֆիք Գլոբըլ Փրոփըրթիզ Լիմիթիդ» ԲՎԿ ընկերության տնօրեն Ֆրանչեսկա Կուտրուպի հետ 2011-2014թթ. ընթացքում խմբի կազմում նախնական համաձայնությամբ և համակատարմամբ ՀԿ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող առանձնապես խոշոր չափերի գույքի՝ հանցավոր գործունեության արդյունքում ստացված Երևան քաղաքի Արովյան 3 հասցեում գտնվող 526.9 քմ. մակերեսով*

[1] Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 16, թերթ 257-261:

շենքի և 0,0467 հա մակերեսով հողամասի ծագման աղբյուրն ու պատկանելիությունը թաքցրել և խեղաթյուրել է ձևական գործարք կատարելու եղանակով, որից հետո նշված գույքից ձեռք է բերել 25 տոկոս բաժնեմաս՝ գույքի նկատմամբ իրավունքները գրանցելով մոր՝ Ադելա Սրեփանյանի անվամբ (…)»[2]:

6. Հակակոռուպցիոն դատարանը 2024 թվականի փետրվարի 21-ի որոշմամբ արձանագրել է հետևյալը. *«(…) 2024 թվականի հունվարի 16-ին ընդունված և 2024 թվականի փետրվարի 6-ին ուժի մեջ մտած «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-31-Ն օրենքի համաձայն՝*

«(…) Հոդված 7. Օրենսգրքի հավելված N 1-ում՝

1) «Հոդված 296. Փողերի լվացումը» բառերը փոխարինել «Հոդված 296.. 3–րդ մաս, 2–րդ կետ. Փողերի լվացումը՝ իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով» բառերով:

Վերոգրյալ իրավական նորմերի համակարգային վերլուծության արդյունքում հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Արմեն Սմբատյանին և Գոո Դավթյանին մեղադրանք է առաջադրվել ոչ թե իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով, այլ մի խումբ անձանց հետ նախնական համաձայնությամբ և համակատարմամբ ենթադրյալ փողերի լվացում կատարելու համար, որպիսի հանգամանքները հաշվի առնելով դատարանը գտնում է, որ թիվ ՀԿԴ/0047/01/22 քրեական գործն այլևս ընդդատյա չէ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանին և անհրաժեշտ է այն ըստ ընդդատության ուղարկել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարան (…)»[3]:

7. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանը 2024 թվականի մարտի 1-ի որոշմամբ արձանագրել է հետևյալը. *«(…) Սույն գործի նյութերի ուսումնասիրությունից երևում է, որ Արմեն Բագրատի Սմբատյանի և Գոո Համլետի Դավթյանի վերաբերյալ թիվ ՀԿԴ/0047/01/22 քրեական գործը կոռուպցիոն բնույթի է և առարկայական ընդդատությամբ ուղարկվել է ՀՀ*

[2] Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 16, թերթեր 224:
[3] Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 21, թերթեր 109-124:

հակակոռուպցիոն դատարան: Գործի քննությունն իրականացվել է նախորդ քրեական դատավարության կարգով, գործն արդեն իսկ գտնվում է դատաքննության փուլում, հետազոտվել են գրավոր ապացույցները:

(...)

Տվյալ դեպքում դատարանը գտնում է, որ գործի քննության ընթացքում քրեական օրենսգրքի համապատասխան հավելվածում փոփոխությունների դեպքում վարույթները չպետք է փոխանցեն ըստ ընդդատության, քանի որ դրանք դատարանի կողմից ստանալու պահին եղել են ճիշտ ընտրված ընդդատությամբ և կանխավարկածը պետք է լինի գործի քննության շարունակությունը տվյալ դատարանում, այլ ոչ թե այն ըստ ընդդատության փոխանցելը:

Դատարանի այս դատողությունը, ի թիվս այլոց, պայմանավորված է հետևյալ հիմնավորումներով.

ա. Ընդդատության կանոնները պետք է զերծ պահեն անձին դատական շրջապտույտից՝ նպաստելով գործի քննության ողջամիտ ժամկետների պահպանմանը և արդյունավետ արդարադատության իրականացմանը:

բ. Գործի ընդդատությունը որոշելը, որպես դատավարական գործողություն, որոշվում է այդ գործը ստանալու պահին գործող օրենսգրքի նորմերին համապատասխան և դատավարական նորմի հետադարձության կանոն այդ մասով նախատեսված չէ:

գ. Քրեական օրենսգրքի հավելվածի փոփոխությունը համարվում է քրեական օրենքի փոփոխություն, որի վրա լիարժեքորեն տարածվում են քրեական օրենքի հետադարձության կանոնները սահմանող նորմի կարգավորումները: Այս դեպքում հարկ է արձանագրել, որ կոռուպցիոն հանցագործությունները սահմանող հավելվածի փոփոխությունը ոչ՛ մեղմացնող, ոչ՛ խստացնող օրենք է, հետևաբար դրա կիրառությունը հետադարձ կերպով անթույլատրելի է, եթե չկա համապատասխան անցումային դրույթ ընդունված օրենքում: Այլ կերպ՝ քրեական օրենքի փոփոխությունը, որով չի բարելավվում անձի վիճակը, տարածվում է այն ուժի մեջ մտնելուց հետո ծագած իրավահարաբերությունների վրա:

դ. «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ին ընդունված և 2024 թվականի փետրվարի 6-

ին ուժի մեջ մտած ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքը չի նախատեսում անցումային դրույթ, ըստ որի՝ դատարանների վարույթում գտնվող նախկին կոոուպցիոն բնույթի հանցագործությունների վերաբերյալ վարույթները պետք է փոխանցվեն ըստ ընդդատության: Դատարանն ընդգծում է, որ ի տարբերություն օրենսդրության փոփոխության նախկին դեպքերի, երբ օրենսդիրն անցումային դրույթի ուժով կարգավորել էր գործերի փոխանցումը ՀՀ հակակոոուպցիոն դատարան, այս դեպքում նման նորմ չի նախատեսել, ինչը հիմք է տալիս գալ հիմնավոր այն եզրահանգման, որ օրենսդրի կամքը եղել է հիշյալ քրեական վարույթների քննությունը գործը սրացած դատարանում մնալը: Հակառակ դեպքում հնարավոր է ստեղծվի մի իրավիճակ, երբ տարբեր ժամանակներում իրականացված օրենսդրական փոփոխությունների արդյունքում քրեական գործը կհայտնվի անվերջ «շրջապտույտի» մեջ: Օրինակ՝ դատարանում ավարտական փուլում (դատական վիճաբանություններ կամ եզրափակիչ ելույթներ) գտնվող քրեական գործը զուտ օրենսդրական փոփոխություններից ելնելով՝ առարկայական ընդդատությամբ ուղարկվի այլ դատարան, իսկ որոշ ժամանակ անց՝ նույն հիմնավորումներով վերադարձվի այն ուղարկած դատարան:

Հիմք ընդունելով վերը նշվածը՝ դատարանը վերահաստատում է իր մոտեցումը, որ առարկայական ընդդատության ենթակա գործերի ցանկում փոփոխության դեպքում գործում է ճիշտ ընդդատությամբ գործը սրացած դատարանի կողմից գործի քննությունը շարունակելու կանխավարկածը, եթե այլ բան նախատեսված չէ համապատասխան ընդունված նոր օրենքով: Նման մոտեցումը միտված է ապահովելու ընդդատության որոշման կանոնի կայունության հատկանիշը, ինչը պետք է բացառի քրեական գործերի ձևական հիմքերով «միգրացիան» դատարանների միջև:

Բացի այդ, այս դեպքում մեղադրյալներ Ա.Սմբատյանի և Գ.Դավթյանի մեղադրանքի ուսումնասիրությունը վկայում է, որ այն կապված է նաև կոոուպցիոն բնույթի ենթադրաբար կատարված այլ հանցագործությունների հետ:

Ամփոփվելով ամբողջ վերը նշվածը՝ դատարանը եզրահանգում է, որ ՀՀ հակակոոուպցիոն դատարանը սույն գործը ճիշտ ընդդատությամբ սրանալով, շուրջ երկու տարի գործի քննություն անցկացնելուց հետո, «ՀՀ քրեական

օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ին ընդունված և 2024 թվականի փետրվարի 6-ին ուժի մեջ մտած ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքի փոփոխության հիման վրա քրեական վարույթը Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարան ուղարկելով՝ ընդդատության որոշման կանոնի կապակցությամբ դրսևորել է ձևական մոտեցում և առանց նյութական ու դատավարական բավարար հիմքերի փոխանցել է գործն ըստ ընդդատության:

Դատարանը անդրադառնալով այն հավանական փաստարկին, ըստ որի քրեական դատավարության օրենսգիրքը թույլատրում է քրեական գործն ընդդատությամբ ուղարկել ցանկացած փուլում, արձանագրում է, որ այդ կարգավորումը վերաբերում է միայն գործի քննության ընթացքում ի հայտ եկած նոր փաստերին, այլ ոչ թե օրենքի փոփոխությանը»[4]*:*

<u>Սույն որոշման հիմնավորումները և եզրահանգումը.</u>

8. Սույն վարույթով բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. հիմնավո՞ր է արդյոք Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ԵԴ/1860/01/21 (ՀԿԴ/0047/01/22) քրեական վարույթը ենթակա չէր փոխանցման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան:

9. ՀՀ Սահմանադրության 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «*Յուրաքանչյուր ոք ունի անկախ և անաչառ դատարանի կողմից իր գործի արդարացի, հրապարակային և ողջամիտ ժամկետում քննության իրավունք*»:

10. «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Յուրաքանչյուր ոք, (…) նրան ներկայացված ցանկացած քրեական մեղադրանքի առնչությամբ, ունի օրենքի հիման վրա ստեղծված անկախ ու անաչառ դատարանի կողմից ողջամիտ ժամկետում արդարացի և հրապարակային դատաքննության իրավունք*»:

---

[4] Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 21, թերթեր 132-144:

10.1. Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը, *«օրենքի հիման վրա ստեղծված դատարան»* հասկացությունը մեկնաբանելիս նշել է. *«Այն երկրներում, որտեղ օրենքը կոդիֆիկացված է, դատական համակարգի կազմակերպումը չի կարող թողնվել դատական մարմինների հայեցողությանը, սակայն դա չի նշանակում, որ դատարաններն օժտված չեն համապատասխան ազգային օրենսդրությունը մեկնաբանելու որոշակի ազատությամբ»*[5]:

Միևնույն ժամանակ, դատական մատչելիության իրավունքի համատեքստում Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը նշել է, որ. *«Ներպետական դատական ատյանները դատավարական կանոնները կիրառելիս պետք է ձեռնպահ մնան դրանց չափազանցված ձևականացումից, որն իր ազդեցությունը կունենա դատավարության արդարացիության վրա»*[6]:

11. Վճռաբեկ դատարանը *Գևորգ Հարությունյանի* գործով իրավական դիրքորոշում է ձևավորել այն մասին, որ. *«(…) Գործերի պատշաճ ընդդատությունը, որպես արդար դատաքննության անհրաժեշտ բաղկացուցիչ, հիմնարար իրավական արժեք է: Դրա հիմնարար բնույթը բխում է արդար դատաքննության ինստիտուցիոնալ տարրից՝ անկախ, անկողմնակալ, իրավասու և օրենքի հիման վրա ստեղծված դատարան ապահովելու պետության պոզիտիվ պարտականությունից: Իսկ այդ պարտականությունն իր հերթին, ըստ էության, ամրագրված է Հայաստանի Հանրապետության իրավական համակարգում բարձրագույն իրավաբանական ուժ ունեցող այնպիսի նորմատիվ ակտերում, ինչպիսիք են ՀՀ Սահմանադրությունը (…), Քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիրը (14-րդ հոդված) և «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիան (6-րդ հոդված): (…)*

Պատշաճ ընդդատության հիմնարար իրավական նշանակությունն այն է, որ յուրաքանչյուր կոնկրետ քրեական գործը քննող դատարանի որոշման հստակ կանոնների առկայությունը և դրանց կանխատեսելի գործադրումն անհրաժեշտ

---

[5] Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի՝ *Gorgiladze v. Georgia* գործով 2009 թվականի հոկտեմբերի 20-ի վճիռը, գանգատ թիվ 4313/03, 69-րդ կետ:

[6] Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի՝ *Walchli v. France* գործով 2007 թվականի հուլիսի 26-ի վճիռը, գանգատ թիվ 35787/03, 29-րդ կետ:

պայման են կողմնակի դիտորդի մոտ այնպիսի համոզմունք ձևավորելու համար, որ տվյալ կոնկրետ քրեական գործը քննող դատարանը և դատավորը նախապաշարմունքվածություն չունեն, և տվյալ գործը վարույթ ընդունելիս սուբյեկտիվիզմն ու կամայականությունը բացառված են եղել:

Այսպիսով, քրեական գործերի ընդդատության որոշման հստակ, կամայականությունը բացառող կանոնների առկայությունը և գործադրումը պարտադիր նախապայման են արդարադատության մատչելիության պատշաճ երաշխավորման համար (…)»[7]:

12. Վերոգրյալից հետևում է, որ ընդդատության կանոններն այն չափանիշներն են, որոնց հիման վրա որոշվում է, թե տվյալ գործով որ դատարանը պետք է իրականացնի արդարադատություն: Ընդդատության կանոնները կոչված են անձին զերծ պահելու դատական շրջապտույտից, որը կարող է առաջանալ, եթե դատարանները հրաժարվեն գործը վարույթ ընդունել՝ իրենց ընդդատյա չլինելու պատճառաբանությամբ:

Ընդդատության ինստիտուտը հիմնարար նշանակություն ունեցող արժեք է, քանի որ այն անմիջականորեն կապված է անձի՝ օրենքի հիման վրա ստեղծված դատարանի կողմից իր գործի քննության իրավունքի հետ: Քրեական վարույթի մասնակիցների համար պետք է կանխատեսելի լինի, թե իրենց գործով որ դատարանը պետք է իրականացնի արդարադատություն:

Անհրաժեշտ է ընդգծել, որ վարույթն ըստ ընդդատության փոխանցելիս, չպետք է դրսևորվի չափազանց ձևական մոտեցում, և պետք է հաշվի առնվի նաև արդարադատության շահը:

13. 1998 թվականի հուլիսի 1-ին ընդունված ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 44-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «*Առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանները քննում են բոլոր քրեական գործերը, բացառությամբ հակակոռուպցիոն դատարանին ընդդատյա գործերի, քրեադատավարական օրենսդրությամբ նախատեսված այլ գործեր (նյութեր),*

[7] Տե՛ս Վճռաբեկ դատարանի՝ *Գևորգ Հարությունյանի* գործով 2011 թվականի հուլիսի 13-ի թիվ ԵԿԴ/0211/01/10 որոշումը, կետեր 15-16:

ինչպես նաև վերահսկողություն են իրականացնում քրեական գործի մինչդատական վարույթի նկատմամբ»:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 260-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Մարզերի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության և Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարաններին (այսուհետ՝ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան) ընդդատյա են առաջին ատյանի կարգով իրականացվող բոլոր վարույթները, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի հավելված N 1-ով նախատեսված կոռուպցիոն հանցանքների վերաբերյալ վարույթների, որոնք ընդդատյա են հակակոռուպցիոն դատարանին»:*

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 263-րդ հոդվածի համաձայն՝ *«1.Նախնական դատաքննության ընթացքում պարզելով, որ տվյալ վարույթն ընդդատյա չէ իրեն, դատարանն այն որոշմամբ անհապաղ փոխանցում է ըստ ընդդատության:*

(…)

5. Վարույթն ըստ ընդդատության ստացած հակակոռուպցիոն կամ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը մինչև նախնական դատաքննություն նշանակելը նոտրյա ժամկետում որոշում է կայացնում վարույթը Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու մասին, եթե համաձայն չէ դրա առարկայական ընդդատությանը:

(…)

8. Սույն հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված դեպքում Վճռաբեկ դատարանի նախագահը, Վճռաբեկ դատարանի քրեական և հակակոռուպցիոն պալատների նախագահները վարույթը Վճռաբեկ դատարանում ստանալու պահից տասնօրյա ժամկետում վերջնականապես լուծում են վարույթի առարկայական ընդդատության հարցը՝ ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ: Քվեարկելիս ձեռնպահ մնալ չի թույլատրվում:

9. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով որոշված դատարանը համարվում է իրավասու դատարան»:

13.1. «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ի թիվ ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի համաձայն՝ *«Օրենսգրքի հավելված N 1-ում՝*

*1) **«Հոդված 296. Փողերի լվացումը»** բառերը փոխարինել **«Հոդված 296. 3-րդ մաս, 2-րդ կետ. Փողերի լվացումը՝** իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով» բառերով (…)»:*

13.2. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերի համաձայն՝ *«23. (…) Հայաստանի Հանրապետության առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարաններին ենթակա (…) կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ գործերը վերաբաշխվում են հակակոռուպցիոն դատարանի համապատասխան մասնագիտացում ունեցող դատավորների միջև, բացառությամբ սույն հոդվածի 24-րդ մասով սահմանված դեպքի:*

24. Հայաստանի Հանրապետության առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների վարույթում գտնվող՝ սույն մասով նախատեսված գործերը ենթակա չեն վերաբաշխման հակակոռուպցիոն դատարանին, եթե տվյալ գործով անցում է կատարվել դատաքննության փուլ»:

«Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ՀՕ-333-Ն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *«Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների վարույթում գտնվող կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ գործերը վերաբաշխվում են հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորների միջև, եթե տվյալ գործերով անցում չի կատարվել դատաքննության փուլ»:*

13.3. «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 39-րդ հոդվածի համաձայն՝ *«1. Եթե օրենսդրության մեջ բացակայում է կոնկրետ հասարակական հարաբերությունը կարգավորող իրավական նորմը, սակայն օրենսդրությամբ*

սահմանված է համանման հարաբերությունները կարգավորող այլ իրավական նորմ, ապա այդպիսի հարաբերությունների նկատմամբ (եթե դա չի հակասում դրանց էությանը) կիրառվում են համանման հարաբերություններ կարգավորող իրավական նորմերը (օրենքի անալոգիա)։ (...)։

3. Օրենքի կամ իրավունքի անալոգիա չի կարող կիրառվել, եթե դրանով սահմանափակվում են անձանց իրավունքները, ազատությունները, կամ նրանց համար նախատեսվում է նոր պարտականություն կամ պատասխանատվություն, կամ խստացվում են նրանց նկատմամբ կիրառվող պատասխանատվության, հարկադրանքի միջոցները կամ դրանց կիրառման կարգը, հարկերի, տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների վճարման կարգը, անձանց գործունեության նկատմամբ հսկողություն ու վերահսկողություն իրականացնելու պայմանները և կարգը։

4. Օրենքի անալոգիան և իրավունքի անալոգիան կարող են կիրառվել միայն, եթե տվյալ օրենքով չի արգելվում անալոգիայի կիրառումը»։

14. Նշված նորմերի համակարգային վերլուծությունից հետևում է, որ «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ին ընդունված ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքով կատարված փոփոխությունների արդյունքում ՀՀ քրեական օրենսգրքի 296-րդ հոդվածի (համապատասխանում է 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի 190-րդ հոդվածին) 3-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետով նախատեսված արարքներն այլևս չեն հանդիսանում կոռուպցիոն բնույթի հանցանքներ և ընդգրկված չեն ՀՀ քրեական օրենսգրքի հավելված N 1-ում, հետևաբար դրանց վերաբերյալ վարույթներն ընդդատյա են առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին: Սակայն, կատարված փոփոխությամբ որևէ կարգավորում չի սահմանվել առ այն, թե արդյո՞ք այդ փոփոխությունը պետք է տարածվի Հակակոռուպցիոն դատարանում դատաքննության փուլում գտնվող նմանատիպ վարույթների վրա, այլ կերպ՝ արդյո՞ք այդ վարույթները ենթակա են վերաբաշխման, թե ոչ:

Այդուհանդերձ, դեռևս 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ

սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերով, ինչպես նաև «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ՀՕ-333-Ն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանվել է, որ ՀՀ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների վարույթում գտնվող կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ այն գործերը, որոնցով **անցում է կատարվել դատաքննության փուլ, ենթակա չեն վերաբաշխման հակակոռուպցիոն դատարանին:** Այսինքն, «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքով, ինչպես նաև «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-333-Ն օրենքով լուծում է տրվել համանման իրավահարաբերությանը, ըստ որի՝ դատաքննության փուլ անցում կատարված լինելու դեպքում առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի վարույթում գտնվող վարույթի փոխանցումը Հակակոռուպցիոն դատարան իրավաչափ չէ:

14.1. Հաշվի առնելով, որ ինչպես «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքը, այնպես էլ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրքը չեն արգելում անալոգիայի կիրառումը, ինչպես նաև այն, որ տվյալ պարագայում անալոգիայի կիրառումն անձանց իրավունքները, ազատությունները չի սահմանափակում կամ նրանց համար նոր պարտականություն կամ պատասխանատվություն չի նախատեսում՝ գտնում ենք, որ Հակակոռուպցիոն դատարանների վարույթում գտնվող՝ «ՀՀ քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ի թիվ ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի հիման վրա առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարաններին ընդդատյա վարույթների վերաբաշխման հարցը պետք է լուծվի ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերին և «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու

մասին» ՀՕ-333-Ն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասին համահունչ: Այլ կերպ՝ այն վարույթները, որոնցով Հակակոռուպցիոն դատարանն անցում է կատարել դատաքննության (հիմնական դատալսումների) փուլ, ենթակա չեն վերաբաշխման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

15. Սույն վարույթի նյութերի ուսումնասիրությունից երևում է, որ՝

- Հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի հոկտեմբերի 4-ին կայացած դատական նիստի ընթացքում անցում է կատարել դատաքննության փուլ[8]:

- Հակակոռուպցիոն դատարանը 2024 թվականի փետրվարի 21-ին որոշում է կայացրել վարույթն ըստ ընդդատության Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարան ուղարկելու մասին՝ փաստելով, որ Արմեն Սմբատյանին և Գոռ Դավթյանին մեղադրանք է առաջադրվել ոչ թե իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով, այլ մի խումբ անձանց հետ նախնական համաձայնությամբ և համակատարմամբ ենթադրյալ հանցանքը կատարելու համար[9]:

- Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանն արձանագրել է, որ Հակակոռուպցիոն դատարանը, թիվ ԵԴ/1860/01/21 (ՀԿԴ/0047/01/22) քրեական վարույթը ճիշտ ընդդատությամբ ստանալով, շուրջ երկու տարի գործի քննություն իրականացնելով և «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ի ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքի փոփոխության հիման վրա քրեական վարույթը Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարան ուղարկելով, ընդդատության որոշման կանոնի կապակցությամբ դրսևորել է ձևական մոտեցում և առանց նյութական ու դատավարական բավարար հիմքերի վարույթը փոխանցել է ըստ ընդդատության:

Միաժամանակ, փաստել է նաև, որ գործի քննության ընթացքում քրեական օրենսգրքի համապատասխան հավելվածում փոփոխությունների դեպքում

[8] Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 19, թերթեր 34-99:
[9] Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

վարույթները չպետք է փոխանցվեն ըստ ընդդատության, քանի որ դրանք դատարանի կողմից ստանալու պահին եղել են ճիշտ ընտրված ընդդատությամբ[10]:

16. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշմամբ վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո՝ պետք է փաստել, որ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքով և «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-333-Ն օրենքով նախատեսված իրավակարգավորումների լույսի ներքո, թիվ ԵԴ/1860/01/21 (ՀԿԴ/0047/01/22) քրեական վարույթը ենթակա չէր վերաբաշխման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին, քանի որ սույն վարույթով Հակակոռուպցիոն դատարանն անցում է կատարել դատաքննության փուլ:

17. Վերոշարադրյալը հիմք է տալիս փաստելու, որ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ԵԴ/1860/01/21 (ՀԿԴ/0047/01/22) քրեական վարույթը ենթակա չէր փոխանցման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան, հիմնավոր է:

18. Միաժամանակ հարկ է արձանագրել, որ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանի այն դատողությունը, որ ընդդատության կանոնների պահպանմամբ վարույթ ընդունված քրեական գործի ընդդատությունը չի կարող փոխվել՝ ելնելով քրեական վարույթի ընթացքում հետագա օրենսդրական փոփոխություններից, ընդունելի չէ:

19. Վերոգրյալի հիման վրա, ինչպես նաև, ելնելով արդարադատության շահի պաշտպանության և վարույթի արդարացիության ապահովման՝ ողջամիտ ժամկետում քննության անհրաժեշտությունից, գտնում ենք, որ թիվ ԵԴ/1860/01/21 (ՀԿԴ/0047/01/22) քրեական վարույթն ընդդատյա է Հակակոռուպցիոն դատարանին:

---

[10] Տե՛ս սույն որոշման 7-րդ կետը:

Ղեկավարվելով ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 263-րդ հոդվածի 8-րդ մասով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի Ն Ք

Արմեն Բագրատի Սմբատյանի վերաբերյալ 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի 190-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով և Գոռ Համլետի Դավթյանի վերաբերյալ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 190-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով թիվ ԵԴ/1860/01/21 (ՀԿԴ/0047/01/22) քրեական վարույթն ընդդատյա է Հակակոռուպցիոն դատարանին:

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԻԼԻԹ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ	ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՓՈԽԱՐԻՆՈՂ ԱՐԹՈՒՐ ՊՈՂՈՍՅԱՆ	ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐԹՈՒՐ ԴԱՎԹՅԱՆ